

FORUM

In onn muentau ell' Uganda

L'Uniun caritativa NJUBA s'engascha dapi 15 onns per scolar paupers affons. Igl onn vargau ei staus fetg muentaus

2008 han *Claudia Derungs* e siu consort *Daniel Plattner* fundau a Malters (LU) l'Ovra d'agid per affons NJUBA (che munta: sulegl). Dapi 2009 meinan els a Kasubikamu, in liug, situaus denter Buwama ed il Lag da Victoria en Uganda, il project da scolaziun NJUBA. La finamira principala da quel ei: scolar paupers affons ed aschia dar ad els ina buna perspectiva pigl avegnir e cheutras surmuntar la pupira. Entuorn 600 affons vegnan instrui ella scoletta e scola primara da NJUBA, che ha in fetg bien num. Als affons vegn era dau mintgadi da scola duas tschaveras. Ultra dalla scolaziun realisescha NJUBA era projects per dunnas e da sustegn per famiglias basignusas. NJUBA ei ina gronda instituziun sociala che dat lavur a 60 persunas, engaschadas ton sil sectur dalla scolaziun sco dalla provientaziun.

Era Clau Derungs segida fetg

Clau Derungs, da Tersnaus a Malters, bab da *Claudia Derungs*, ei segidaus trasatras fetg cun ella. Era la mumma dalla menadra, *Lisbeth Derungs-Schneider*, ei vicepresidentea dall'Ovra d'agid als affons NJUBA e dat grond sustegn. Savens ha *Clau Derungs* visitau NJUBA e luvrau sco voluntari. Era scolasts svizzers fan leu voluntariamein praticums. Ils fautors e las fauturas dall'Uniun d'agid per affons informescha *Clau Derungs* regularmein tras brevs circularas davart l'activitad dil center da scolaziun e promoziun NJUBA. Era uonn eis el staus e s'engaschous duront treis meins ell'Africa. Ses rapports ein dètg extendi e presentan la tiara africana Uganda ord optica generala.

La gliued ei cordiala ed aviarta

Malgrad che la miseria ei gronda han cordialitad ed aviartadad dalla populaziun ugandesa impressiunau *Clau Derungs*. El ei fetg engrazievels a donaturs e donaturas per lur sustegn dall'Ovra d'agid per ils affons NJUBA. Quei ha possibilitau dad interpretar, sustener e promover bia leugiu ell'Africa. Ed el di: «Igl ei bi ch'ìls Svizzers, che stattan bein, han buc emblidau ils biars paupers en Uganda». *Clau Derungs* considerescha la solidaritad cun Uganda sco part da nosa identitad. Grazia a quei agid prezios sa NJUBA cuntinuar ed extender sia activitad.

Stau in onn fetg muentau

Sco quei che la menadra dil project, *Claudia Derungs*, scriva el gest cumpariu rapport ei igl onn vargau staus fetg muentaus, pretendend claras decisiuns ed innovaziuns. Uganda seigi confruntada cun grondas sfidas ecologicas, socialas e politicas. La giuventetgna pitescha dalla gronda disoccupaziun. En regiuns ruralas ei la quota dad analfabets aunc fetg aulta. Ils prezis carschents, surtut per victualias, engrevegian ed augmentan la paupradad. NJUBA possibilitescha a giuvenils e giuvenilas scolaziun per la finala gidar els ord la pupira. Cun tuts projects da NJUBA vegn cuntinuau e novs vegnan vitier. Igl engaschi da NJUBA vegn schazegiaus fetg. Ecologia, economia e socialesser ein las treis petgas che valan sco basa da lavur per NJUBA. Scolaziun dat gronda speranza. Ella ei la via pils giuven ord la miseria e pupira viers in meglier avegnir. Igl engaschi da NJUBA persunter ei considerabels ed admirabels.

Giusep Capaul, Lumbrein/Mustér

Uganda – fleivlas structuradas, rehas resursas, mo biars paupers

L'Uganda, situada egl ost dil continent african, vegn regida dapi 1986 autoritarmein dil president *Yomeri Kajuta Museveni*. La tiara posseda rehas resursas naturalas. Tuttina viva la mesadad dalla populaziun – Uganda ha 48 milliuns habitonts – en gronda miseria. Miez da quella han sut 18 onns. Rodund 70 % ein occupai ell'agricultura. Pil pli eisi las dunnas che prestan leu la gronda lavur colligiada. Ordeifer ils marcaus vivan famiglia en paupras relaziuns, era ella regiun da NJUBA. Malsognas ed epidemias seschassen evitar, mo fineschan savens – muort las relaziuns nunhigienicas – cun la mort.